

KRISTOSTOMO D^{NA}.

APAIZ

Bigarren zatia: Constatinopla^{ko} alkiari Gotzai; bere bizitza.

A.- Constatinopla^{ko} alkiari Gotzai.

Lenengo zatian ikusten genduan Juan izlaririk trebe ta bikaiñena dugula. Bere trebetasunaren berri Sor-talde guziak ba zuan; baña batez ere Antioquiⁿ bere izena aoz ao zebillen, an bait zegoan apaiz.

Constatinopla^{ko} Gotzai Nactario Jauna il zane-an Gotzai-gai asko sortu ziran tema gogorren. Baña aize surrunbillo baten oiartzunak bi izen zabaldu zituan erri guztian: Antioqui^{ko} Juan eta Alejandri^{ko} Isidoro^{rena}. Bi-ak apaiz soilak ziran baña entzute aundikoak.

Alejandri^{ko} Erkaba^k (Patriarka) iñundik iñua Isidoro aulki artan jartzea nai zuan, baña Kaiser edo "Esperadore^{aren}" lagun Eutropio^k auzia Juan^{en} alde eba-ki zuan.

Ortarako ordea bi eragozpen gairu bear zitun Eutropio^k: Juan^{ek} naiko al zuan Gotzai izatea? Antioqui^{arrak} utziko al zioten bere apaiz kutun ura eramaren? Zuzur jokatu bearren zegoan.

Lenen Antioquiⁿ guda-mutilen buru egiten zua-narekin itzezin zuan. Gero, Juanⁱ berarekin alkar-izketa bat izannai sula ta... erritik kampora dagon eleiz batera deitu zion. Aurkeztu zitzaionean jendearen ikusmira ta zuz-murrei kasorik egin gabe lasaiago itzegitearren bere zal-gurdira igoarazten du. Ibilladi triki bat egingo dutela ta... berarekin eramaten du.

Lenengo geltokira iritxi diranean bi guda-muti-

llak, jakiñen gañean zeuden auek, artu eta ezertxo ere esan gabe Constatinopla'ra eramten dute.

Garbi ikusten dugu Juan'ek etzekiala ezertxo ere. Inork etzazakean esan arrokeri eta aundi-naiak eragin zio-
la aulki artara. Eta Juan, Jáungoikoaren naia ala ikusita, Gotzai izatera prest zegoen. Au 339'gn urtean zan.

Hus ditzagun, azaletik bada ere, garai ontako Constantinopla'ko biztanleen bizitz eta oiturak.

Une artan Sortalde'aren nagusi Teodosio "Aundia" ren seme Arcadio zan. Pipiak azpitik zugirindutako abe berri-aren gain zegoen kaisalderia. Pipak zizkatua zeukan bere aitarengandik zetorkion guda-lanetarako trebetasuna eta kristautasunaren muña. Aitaren sema ez zirudin.

Batzu batzuek Jaungoikoa'ren aurka lanean saiatzen ziran. Beste batzuek kristau izena izena besterik etzuten; erriaren oitura lizun da errexetara jarriak zeuden-ta. Bañan ba ziran kristau orak ere; bere bizitzan bear bezela jokatu ta Jaungoikoaren alde beren odola, ala bear izan ezkerro, emango zutekenak berem sinismenaren ezaugarritzat.

Zusenbiderik etzegoan. Gaur txaloka eta algaraka goresten zutena biar iltzeko prest zeuden ta egun batean nagusitzat aukeratu zutena urrengoan ostikopetu ta iraindu. Itz batean esatekobasa-piztiak ziruditen. Espa zuten biotza-
ren asegarri.

Aundi-nai eta diru-irrikak edozertara jartzen zitu-
an. Ni aberasteko suzokoa il bear al dut? Il ta pakea. Ni anpatua izateko lagunak galeraxten al dit? Gezur batzuk as-
matu ta kitto. Nai zuten gustia egiten zuten Kaiser'k eta, Kaiser'en laguntzalleak batez ere.

Toki onean sartu zan gure apaiz santua! Mingain azkarra zuala, baña... zerbaiten bearra bazuan enda ajolaga-
be ura zuzendu eta bere animetan kristau sinismena esnara-
zi ta sendo azi zedin.

B.- Bere bizitza

Krisostoma Deuna "Guda-oiak"

Idazti deunak Jesukrisorengatik esaten digu: "Begara; asko Israel'en galduta asko piztu ditezun, guda oialtzat jarrita dago au" (Luk. II, 34) Apaizak ere, Kristo bera izanik, auxe izan bear du, "Guda-oial" (signum contradictionis).

1) Bere beartasun eta lagurkoarekiko maitasunean.

Len esan dugunez diru-irrikak edo bertara jartzen zituan gizon aien biotzak. Baña Juan'ek bere ondasun guziak txiroen artean banatu zituan. Gero Gotzai-etxea amaitzeko ekarrita zauden gaiak saldu ta diru guztia beartsuei eman. Baita Gotzai-etxeke apaingarriak ere (Nectario jaunak aundi-naiez puzturik erabat apaindua bait zeukan) saldu eta txiroei laguntzen saiatu zan.

Bitartean apaiz asko andre aberatsen bat gelditu zala jakiten zutenean, diruz zaleturik, berari laguntzeko aitxakiarekin alargunaren etxera joaten ziran. Euren etxetan bizi ta artu-eman aundiak izaten zituzten. Au zala-ta errian zuzumarru txarrak zabaltzen ziran, naiz askotan arrazoirik ez izan.

Jaun'i bere anai apaizen joka-bide onek naigabe aundia eman zion. Aita ta anai zan lez, gaitz au zañetik ateratsen saiatu zan, baño alperrik. Biotz gogor aietan beraganako gorroto bizi erne besterik etzuan egin.

Jan kontuan ere ezberdin bera billatzen dugu. Mota guzitako janariak izaten zituzten asegarri. Juan'ek berrix, egumeroko janari aspergarriak. Ur geza edaritzat, ardo tanto batzuekin bero errea zanean. Ta jai aunditan basa-angaitzen igali bakar batzuk. Benetan otordu labur ta merkeak. Eta berauak...?

2) Beti zuzen jokatuaz bere eginbeartetan.

Garai artan gaikille beten atzetik zebiltzanean au Eleizan sartzen ba zan, etzeukaten gaitzik egiterik.

Bein batean Eutropio Jauna alargun baten diruas jabetu nairik arrapatzeko agindu zuan, baña emakumea eleiz batera sartu zan da etzuan ezex egiterik izan. Txoritoak eskutik aldegiten ziola ikusirik, legearen aurka arrapatzeko agindu zien guda-mutillei. Juan zai zegen ordea ta, oraingotan otsoak arkume irentsitzerik etzuan izan. Ordu eskero Juan'enganako gorroto bizi bat sortu zan aren biotz espatsuan.

Bañan iritxi zitzaion Eutropio'ri ere zoritxar ordua. Ta egun batean Kaixara Eudoxiak (zergatik ez dakigu) Arcadiofen aurrean salatu zuan. Onek eriotza begira aurrean ikusirik al zuan bezela "anka" egin zuan, eta eleiz baten sartu zan. Berealaxe bere lagunik aundienak ere salatzalle biurtu zitzaizkion. Erri guztiak ura iltzea nai zuan. Otso amorratus arkune otzan bat bezela zegon aldare azpian kuzkurturik. Arrika emandako txakur bat zirudin.

Baña berriz ere Juan'en irudi agurgarria altza zan bere etsaiaren alde. Esan zezakean: "Atzo orixe bera egin nai uken, konpondu adi orain nai dekan bezela". Baña ez, Arcadio jaunarena aurkeztu zan, eta Eutropio'ren alde itzegin zion.

Txiki edo aundi, saar edo gaste, denakin zuzen eta kementsu jokatu zan.

Bere egin-bearrak argi ta garbi ikusirik mingain ura ezin zitekean ixilik, lotuta egon. Eta "egie" esate onek etsai asko sortu ziskion. Askotan agintarien aurka altza zan, beren oitura txar eta lizunak aurpegira botaz. "Egi" zale zan. Garrantza edo gozoa, egia ba zan, beraren alde jartzen zan.

Azkenengo aldiz Constantinopla'tik Arcadio'k jaurtitseko agindu zuanean, erantsun au bialti zion: "Jaungoikoa-gandik artu ditudan eskubide auek ezin nezaske alde batera utsi. Ni aulki ontatik jaurti edo ez zure eskutan dago, baña gogorrean bialti bearko nazu. Ta zure errua Jaungoikoaren aurrean nere zusenbidearen esaugarri isango da".

Iritri zan ordua ta Juan'ek, errian odolik ixuri etzedin, ixilka aldegin zuan. Basamortura zijoalarik eriotza zetorkiola ikustean geldi-aldi bat egin zuan. Zemazkin gauzak guda-mutillai banatu eta eriotzaren zai jarri zan.

Begiak zerurantz jasorik "Goratua izan bedi Jaungoikoa" esan zuan. Gero "Gurutze santuaren..." eginda bere anima zerura egatu zan. Onela il zan Juan 407'ko Iraillaren 13'an.

Labaka'tar Iñaki

Donosti'ko teologilaria